



BLOGI

Kuinka öljyn hinnan lasku välittyy maailmantalouteen?

27.3.2015 • BLOGI • SAMU KURRI

Öljyn hinta on puolittunut kesän 2014 jälkeen. Muutos on ollut rajua, ja sillä on laajakantoisia vaikutuksia maailmantalouden tilaan ja näkymiin.



Öljyn hinnan laskun lyhyen aikavälin vaikutukset maailmantalouteen riippuvat hinnanmuutoksen syistä. Jos kyseessä on öljyn tarjonnan kasvu, se kiihdyttää BKT:n kasvua ja alentaa inflaatiota. Jos hinnan lasku johtuu kysynnän heikentymisestä, vaikutus on päinvastainen.

Hinnan lasku voi johtua myös öljyn tuottajien strategisessa käyttäytymisessä tapahtuneesta muutoksesta. Marraskuinen OPEC-päätös, jossa öljyn hinnan annetaan määräytyä markkinoilla, tarkoittaa käytännössä sitä, että OPEC ei leikannut öljyn tuotantoa odotetulla tavalla.

Tarjontasokista johtuva ”hyvä” öljyn hinnan lasku vaikuttaa talouteen kolmen pääkanavan kautta: se nostaa reaalityuloja, alentaa tuotannon panostuksia kuten energia-, kuljetus- ja lannoitekustannuksia sekä mahdollistaa kevyemmän raha- ja finanssipolitiikan.

Öljyä nettomääräisesti tuovissa maissa panoskustannukset alentuvat, reaalitytulot kasvavat ja inflaation hidastuminen mahdollistaa kevyemmän rahapolitiikan. Lisäksi erityisesti köyhemmissä öljyä tuovissa maissa käytössä olevia polttoaineiden tukia voidaan pienentää, mikä kohentaa niiden julkista taloutta.

Öljyä nettomääräisesti vievissä maissa reaalitytulot laskevat ja valtion tulojen lasku voi johtaa finanssipolitiikan kiristämiseen. Myös investoinnit öljyn tuotantoon vähenevät, kun investointien kannattavuus laskee ja muuttuu osittain jopa tappiolliseksi.

Koko maailmantalouden kannalta reaalitytulovaikutusta voi pitää merkittävimpänä lyhyen aikavälin vaikutuksena, sillä tuottajamaissa öljytulojen kulutusalttius on kuluttajamaita alhaisempi mm. rahastoinnin takia. Välittömät vaikutukset rahoitus- ja pääomamarkkinoille ovat päinvastaiset: tuottajamaiden ylijäämän pienentyminen tarkoittaa nettomääräisesti pienempiä sijoitusvirtoja markkinoille.

Vaikutusarvioihin liittyy kuitenkin merkittäviä epävarmuuksia. Ne liittyvät käytettävissä olevien mallien puutteisiin ja tämän hetken poikkeukselliseen taloudelliseen tilanteeseen, erityisesti alhaisen inflaation ja nollakorkojen yhdistelmään.

Yleisesti käytössä olevissa kokonaistaloudellisissa makromalleissa ei öljyn hintaa ole mallinnettu, vaan se syötetään malliin ulkopuolelta esim. futuurihintoihin perustuen. Malli ratkaistaan öljyn hinta annettuna – malli ei kuitenkaan ratkaise öljyn hintaa.

Koska öljyn hintaa ei ennusteta mallin avulla, myös arviot sokin luonteesta – kysyntä vai tarjonta – ovat epävarmoja. Vaikka laajojen makromallien apuna sokkia identifioitaessa voidaan käyttää rakenteellisia SVAR-malleja, ovat reaaliaikaiset tilannearviot parhaimmillaankin vain suuntaa-antavia.

Myös makromallien rahoitusmarkkinoiden mallinnus on edelleen puutteellista. Käytännössä mallit ovat reaalitalouden (sis. hinnat ja kustannukset) malleja. Öljyn hinnan nopean laskun vaikutukset markkinatoimijoiden rahoitusvirtoihin sekä varoihin ja velkoihin eivät ole riittävän hyvin mallinnettuja. Vuoden 2008 finanssikriisi osoitti, miten merkittäviä vaikutuksia yllättävillä rahoitussaatavien ja -velkojen muutoksilla voi olla luottamukseen, likviditeettiin ja edelleen reaalitalouteen.

Useimpien arvioiden mukaan nyt tapahtunut öljyn hinnan lasku on pääosin positiivinen tarjontasokki. Se tukee lyhyellä aikavälillä öljyä nettomääräisesti

tuovien maiden kasvua ja hidastaa inflaatiota. Samalla kuitenkin öljyä vievien maiden tilanne on heikentynyt ja epävarmuus raaka-aine- ja rahoitusmarkkinoilla on kasvanut.

Myös Suomen Pankki arvioi, että öljyn hinnan lasku vaikuttaa lyhyellä aikavälillä suotuisasti maailmantalouden näkymiin. Muista maailmantalouteen vaikuttavista tekijöistä sekä arvioihin ja näkymiin liittyvistä riskeistä kerrotaan tarkemmin Suomen Pankin uudessa kansainvälisen talouden ennusteessa. Se löytyy kokonaisuudessaan osoitteesta www.eurojatalous.fi.



KIRJOITTAJA

Samu Kurri on kansainvälisen ja rahatalouden toimiston päällikkö rahapolitiikka- ja tutkimusosastolla. Hän on EKPJ:n rahapolitiikan komitean jäsen.

[sami.kurri \(at\) bof.fi](mailto:sami.kurri(at)bof.fi)

AVAINSANAT:

- [Kansainvälinen talous](#)
- [Öljy](#)